Reisverslag Studiereis Noorse kreeft en Netinnovatie

Organisatie:	Nederlandse Vissersbond
Onderwerp:	Verslag studiereis Netinnovatie Zweden
Datum:	20 april 2018
Auteur:	Brita van den Dries-Trapman
Namens:	Projectgroep 'Netinnovatie Kottervisserij deel 2'

Inleiding

Van zondagavond 15 april tot en met woensdagmiddag 18 april reisde een groep van in totaal veertien personen, bestaande uit visserijvertegenwoordigers, vissers en nettenmakers, af naar Gotenburg (Zweden). Doel van de reis was om de behaalde resultaten, met name op het gebied van de visserij op Noorse kreeft, en de plannen binnen het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2* met de Zweedse visserijsector en met onderzoekers te delen en om te leren van het Zweedse visserijonderzoek. Aanleiding van het onderzoek was een uitnodiging van de Zweedse PO-voorman Peter Olsson nadat de Nederlandse Vissersbond het succesvolle SepNep (selectief net voor de visserij op Noorse kreeft) had gepresenteerd tijdens een bijeenkomst van de *North Sea Advisory Council* in Parijs in februari 2017.

Maandagochtend: kennismaking en introductie

De organisatie die ons ontvangt, de Zweedse SFPO, is de grootste PO voor de demersale visserij in Zweden met leden aan de westkust die in het Skaggerak, Kattegat, de Noorse wateren en de Noordzee vissen en leden aan de Oostkust die in de Baltische zee vissen. De pelagische vissers hebben hun eigen PO. Voorman Peter Olsson heeft zelf jaren gevist en hij bezit daardoor veel kennis van de visserijpraktijk.

Overeenkomsten en verschillen

Maandagochtend voeren we een kennismakingsgesprek met PO-voorman Peter Olsson. De Zweedse visserij kampt net als de Nederlandse met verscheidene bedreigingen zoals de bouw van windmolenparken op zee, gebieden die gesloten worden ten behoeve van natuurdoelstellingen en een sterke NGO-gemeenschap die, in de woorden van Olsson: 'niet rust voordat de bodemvisserij is verdwenen'. Op veel vlakken verschilt de Zweedse demersale visserij ook van de Nederlandse. Waar Nederlanders veel voor de export vissen, vissen de Zweedse demersale vissers vooral voor de nationale markt en zij landen dagelijks een zeer vers product aan. Dit is goed mogelijk omdat de visgronden niet ver buiten de havens liggen. Waar de Zweden na 1,5 tot 2 uur stomen al op de visgronden met langoustines zijn, moeten Nederlandse vissers 8-10 uur stomen om op langoustines te kunnen vissen. De Zweden vissen zowel met korven als met sleepnetten op Noorse kreeft, Nederlanders alleen met sleepnetten. De door Zweden gevangen pelagische vis wordt wel grotendeels geëxporteerd.

Olsson licht toe dat ze in Zweden momenteel twee grote projecten hebben die uit Europees geld worden gesteund. Het ene project heeft als doel om de bodemimpact in de bordenvisserij te verminderen door onderzoek te doen naar borden die minder bodemcontact maken. Het andere project vindt plaats in de Baltische zee. Kustvissers hebben daar veel last van vraat door zeehonden

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

waardoor hun visserij niet meer rendabel is. Er wordt gezocht naar aanpassingen en nieuwe visserijmethoden die de vangst beschermen tegen zeehonden.

Foto 1 Kennismaking en introductie op het kantoor van SFPO.

Windmolenparken

Wat betreft de windmolenparken hebben de Zweden goede ervaringen met Deense exploitanten, die doen hun best om ruimte te behouden voor de visserij en om gezamenlijke afspraken te maken. Zweedse exploitanten denken niet aan de visserijsector.

De toegenomen druk op visgronden heeft de Zweedse PO-vertegenwoordigers op het idee gebracht om het begrip *Protected Fishing Areas* te gaan gebruiken en te promoten. Dit verwijst naar gebieden die gereserveerd zijn voor visserij, zodat hier geen andere activiteiten ontplooid kunnen worden.

MSC

De Noorse kreeftvisserij in Zweden is MSC-gecertificeerd. Daarnaast werken de Zweden o.a. met de Nederlandse sector samen om meer demersale soorten MSC-gecertificeerd te krijgen of te houden. De Zweden merken niet dat ze voor MSC-gecertificeerde producten een betere prijs ontvangen, ze hebben het label echter nodig omdat de markt of publieke aanbestedingen dit vereisen. De Nederlanders herkennen dit.

Garnalen en quota

In Zweden zijn de Noorse garnalen (*pandalus borealis*) een ware delicatesse die veel gegeten wordt in combinatie met witte wijn. De Zweedse visserijsector alleen kan niet in deze vraag voorzien. Sinds

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

kort zijn voor demersale soorten, waaronder Noorse garnaal, individueel verhandelbare quota (*ITQ*) ingevoerd. De Zweden hebben bij het ontwerpen van hun quotumsysteem goed gekeken naar andere landen waar ze *ITQ*-systemen hebben. De Zweden wilden voorkomen dat de kustvisserij door het opkopen van quota zou verdwijnen zoals dat in Denemarken is gebeurd, daarom worden in het Zweedse systeem speciaal quota gereserveerd voor de kleinschalige vloot. De Zweedse sector heeft voor het *ITQ*-systeem gelobbyd en heeft het zelf ontwikkeld, het geeft hen meer flexibiliteit, vooral om aan de aanlandplichtregelgeving te voldoen is dit van groot belang.

Aanlandplicht

Soorten die een probleem vormen voor de Zweden onder de aanlandplicht zijn kabeljauw in de Noordzee, wijting en kever. Het *Swedish grid* helpt om in de visserij op garnalen en Noorse kreeft ondermaatse rondvis of rondvis waarvoor beperkt quotum is kwijt te raken. Daarnaast werken de Zweden samen met de Denen om het quotum voor wijting in het Skaggerak op te heffen met als voorwaarde dat er geen gerichte wijtingvisserij mag ontstaan.

Vergrijzing

De Zweedse visserij kampt net als de Nederlandse met vergrijzing. Jonge Zweden die visser willen worden moeten in Denemarken naar school omdat in Zweden alle visserijscholen gesloten zijn. En hoewel er ruim langoustinequotum voorhanden is, vissen de Zweden maar 38% op omdat het zo moeilijk is om een licentie te krijgen om te mogen vissen.

Foto 2 Een Zweeds schip dat met korven op langoustines vist vanuit de haven in Smögen.

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

Maandag middag: bezoek nettenmakersbedrijf

’s Middags bezoeken we een innovatief nettenmakersbedrijf in Smögen, een vissers- en toeristenplaatsje op 1:45 uur rijden vanaf Gotenburg. Om rendabel te blijven heeft het bedrijf zich toegelegd op de ontwikkeling van selectieve visserijtechnieken en het schoonhouden van het mariene milieu. De ontwikkelaar van het *Swedish grid*, die tevens oud-visserman is, roept op tot samenwerking tussen verschillende visserijgemeenschappen om gezamenlijk voorstellen te doen voor verduurzaming, zodat maatregelen werkbaar zijn en niet *top-down* worden opgelegd.

Het Swedish grid

In de nettenschuur hangen een garnalennet en een langoustinenet, beide met een *Swedish grid* erin. Een *Swedish grid* is een grid met spijlen waar de garnalen of langoustines doorheen passen maar de vis niet. De garnalen of langoustines komen in een kuil terecht zonder vis. De vis kan door openingen bovenin het grid. Achter de openingen kan zich een tweede kuil bevinden maar het kan ook open zijn zodat alle vis kan ontsnappen. Of een visser een viskuil gebruikt en welke maaswijdte hij hanteert is afhankelijk van zijn quotum. Heeft hij veel visquotum dan is de kans groot dat hij een kuil bevestigt. Heeft hij wel visquotum maar weinig dan kan het lonen om een kuil met grote mazen achter de gridopeningen te bevestigen zodat alleen de grote, dure vis gevangen wordt en er dus zo veel mogelijk verdiend wordt met het opvissen van het quotum.

Foto 3 Uitleg over het Swedish grid bij nettenmakersbedrijf in Smögen.

De Nederlandse vissers en nettenmakers duiken op de opgehangen netten en bekijken alle details van de netten en bespreken onderling de mate van toepasbaarheid voor de Nederlandse visserij. Eén conclusie is dat het grid te groot is voor de Nederlandse langoustinevisserij, de Nederlandse netten

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

zijn lager omdat hoger geen relevante doelsoorten zwemmen. We vertellen de Zweedse nettenmaker over het SepNep. Hij is er erg enthousiast over en wil het graag in de Zweedse context uitproberen.

Visafslag Smögen: grote levendige langoustines

Na afloop van het bezoek zien we hoe een kotter binnenkomt die de met korven gevangen langoustines komt lossen op de afslag van Smögen. De Nederlanders zijn onder de indruk van de grootte van de langoustines en de levendigheid. Op de afslag van Smögen worden hoofdzakelijk garnalen en langoustines verhandeld, de afslag van Smögen is aangesloten bij PEFA.

Als afsluiter van het bezoek in Smögen proeven we de typisch Zweedse *pandalus borealis,* iedereen is het er over eens: een ware delicatesse.

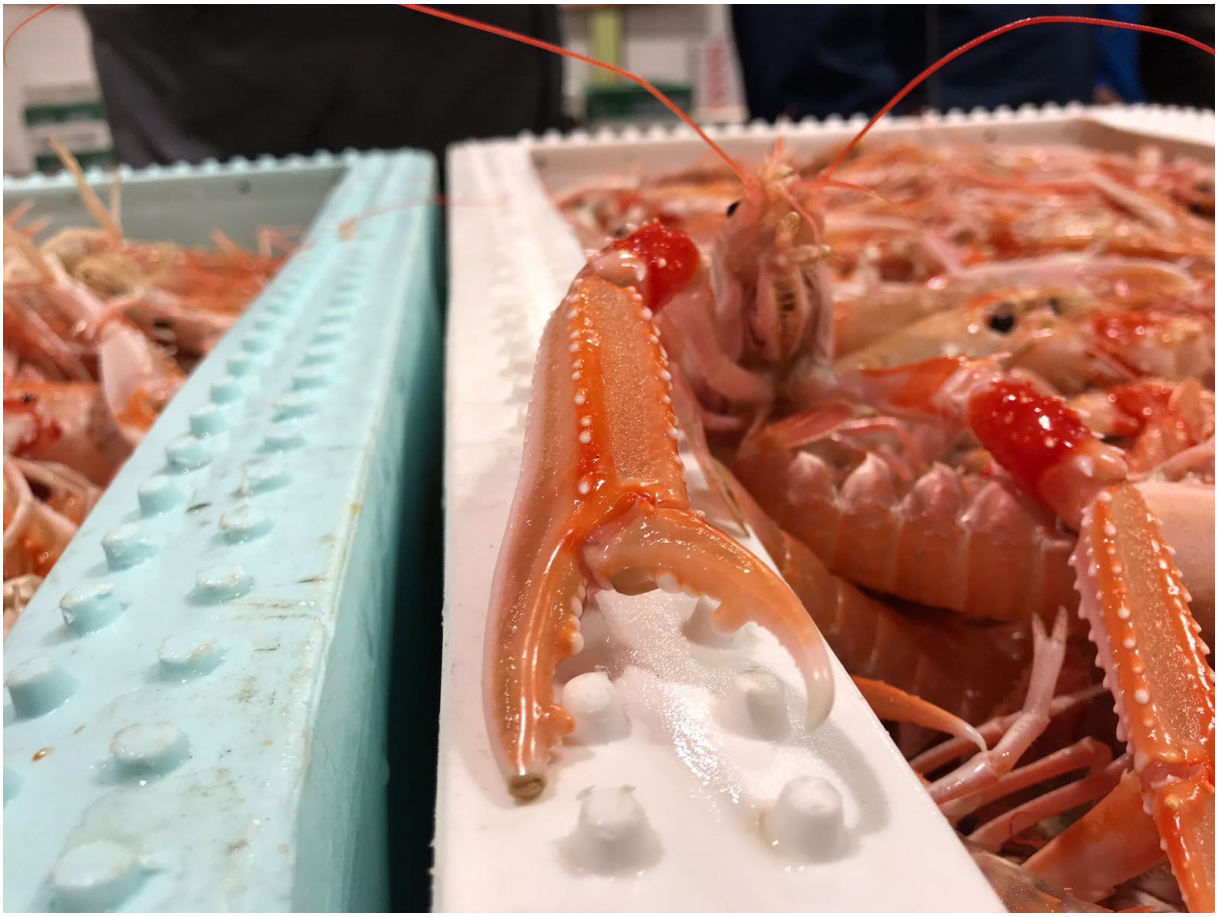

Foto 4 Grote levendige langoustines op de Zweedse visafslag.

Dinsdagochtend vroeg: bezoek aan de visafslag

Om 7 uur ’s ochtends melden we ons bij de visafslag van Gotenburg, de grootste visafslag van Zweden waar vers aangelande demersale vis, zoetwatervis, langoustines en garnalen geveild worden. De visafslag is naast de visafslagen in Smögen en die in Stockholm, één van de drie Zweedse visafslagen. We krijgen er een rondleiding van Linda Hallberg van het onderwijscentrum dat bij de visafslag hoort. De kratten met vis staan in rijen opgesteld. Ze worden op de afslagvloer mondeling geveild door veilingmeesters. De handelaren staan er in een groepje omheen. Eerst gaat de veilingmeester vaak per tien kronen naar beneden tot een handelaar zijn hand opsteekt en daarna

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

wordt vaak nog voor enkele kronen tegen elkaar op geboden. Oud-vissermannen uit de groep weten zich nog te herinneren dat het er op de afslag in IJmuiden vroeger ook zo aan toe ging.

Foto 5 Vis en schaaldieren worden op de veilingvloer geveild.

Nationale kwaliteitsmarkt

We zien hier hoe de Zweedse visaanvoer veel minder is voor de bulkmarkt zoals in Nederland maar meer voor de nationale versmarkt. Verse vis wordt netjes in kisten gepresenteerd, vaak in kleinere hoeveelheden dan dat je op een Nederlandse visafslag ziet. Hallberg vertelt dat de Zweedse aanvoersector beschermend optreedt met betrekking tot de vismarkt en de visprijzen. Dit is goed te zien in hun reactie op het verlagen van de minimumaanvoermaat van langoustines uit het Skaggerak van 13 naar 10,5 cm. Het verlagen van de minimummaat was een verzoek van de Denen om de hoeveelheid langoustinediscards te reduceren. De aanvoersector levert de langoustines tussen de 10,5 en de 13 cm niet aan bij de afslag uit vrees dat dit de algehele prijs van langoustines doet zakken. In plaats daarvan verwerken ze deze kleine langoustines zelf in een coöperatieve fabriek waar ze gekookt worden en verkocht in emmers voor de retailmarkt. Dit sluit aan bij de Zweedse traditie om veel garnalen te eten.

Vispromotie

In het onderwijscentrum geeft Hallberg uitleg over de Zweedse vispromotie. Op de afslag in Gotenburg worden rondleidingen en smaaklessen gegeven aan verschillende doelgroepen, zoals basisschoolleerlingen, zwangere vrouwen, studenten, sporters en bejaarden. Hierbij wordt uitgelegd hoe belangrijk vis in deze verschillende levensfases is voor de gezondheid.

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

De visafslag is in handen van de vissers (50% aandeel), de handelaren (25%), en de detailhandel (25%).

Dinsdagmiddag: uitwisseling met onderzoekers van SLU Aqua

Na het bezoek aan de visafslag rijden we naar Lysekil waar het mariene onderzoek (Department of Aquatic Resources) van de Zweedse landbouwuniversiteit (SLU) zich bevindt. Hier krijgen we uitleg over het Zweedse netinnovatieonderzoek en over verschillende uitgeteste ontwerpen.

Secretariaat voor selectieve visserij

In Zweden is voor de periode 2014 – 2017 het Secretariaat voor Selectieve Visserij opgericht met als doel om selectievere netten te ontwikkelen in een samenwerking tussen de visserijsector en het onderzoek. Het secretariaat wordt gefinancierd uit nationaal Zweeds budget. Voor de periode 2014 – 2017 was hiervoor 38 miljoen Zweedse kronen beschikbaar en 7 miljoen voor de verlenging in 2018. De reden die genoemd wordt voor de nationale financiering was o.a. om een garantiebesomming te kunnen afspreken met schepen die deelnemen aan onderzoek, zodat deelnemende vissers niet zelf het risico lopen op inkomstenderving als resultaat van het uitvoeren van testen. Het secretariaat wordt gevoerd door het onderzoeksinstituut. Vissers kunnen hier ideeën inbrengen voor nieuwe netontwerpen waarna de onderzoekers samen met de vissers een onderzoeksvoorstel schrijven. Na goedkeuring van dit plan door het Swedish Agency for Marine and Water Management krijgen vissers gedurende twintig dagen de tijd om hun ontwerp uit te testen en te optimaliseren. Van te voren is een garantiebesomming afgesproken voor deze testperiode. Verdienen ze minder door de testen dan krijgen ze dit tot de garantiebesomming vergoed, verdienen ze dit bedrag of meer dan krijgen ze geen vergoeding. Als het netontwerp veelbelovend lijkt in de praktijk gaan er onderzoekers mee die data verzamelen om de werking van het net wetenschappelijk vast te stellen. Tot nu toe zijn er 34 netinnovatieprojecten vanuit het secretariaat uitgevoerd en drie zijn nog lopende.

Drie projecten worden in detail besproken, daarna worden nog enkele ontwerpen die getest zijn kort besproken.

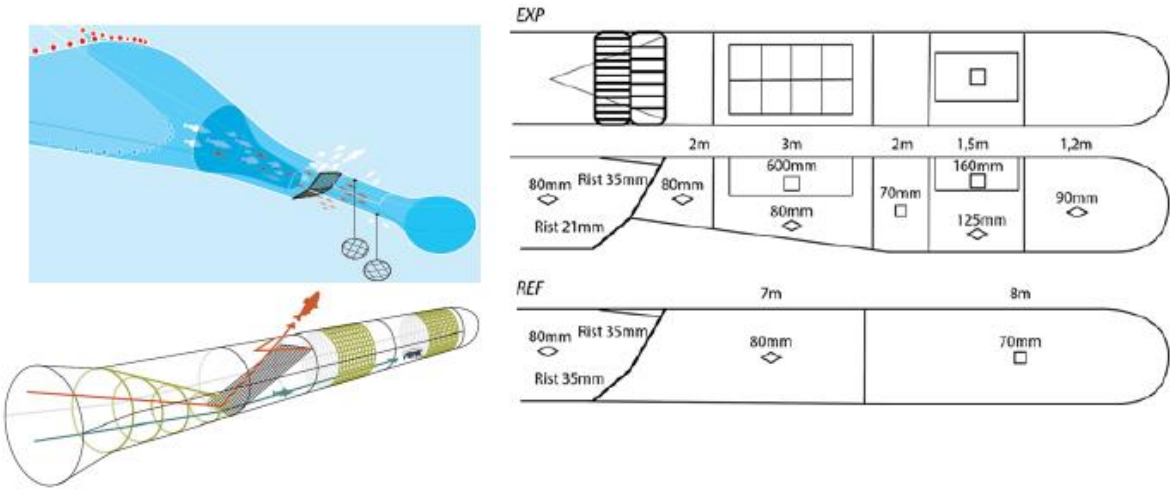

Figuur 1 verbeterd Swedish grid

Voorbeeld één gaat over het onderzoek om het *Swedish grid* te verbeteren zodat het nog beter ondermaatse langoustines en platvis van de maatse langoustines kan scheiden. De resultaten van het onderzoek waren goed. Het netontwerp is echter helaas niet in gebruik genomen vanwege de verlaging van de minimummaat voor langoustines, het was daardoor niet meer nodig om in het

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

kader van de aanlandplicht de langoustines tussen de 10,5 en de 13 centimeter onder water te laten ontsnappen.

Andere toegelichte voorbeelden zijn een netontwerp voor de pelagische visserij, gericht op het laten ontsnappen van koolvis in de haringvisserij in het Skagerrak en een netontwerp gericht op het scheiden van platvis en rondvis om door middel van verschillende maaswijdtes te zorgen voor minder discards. Ook worden nog enkele experimentele netontwerpen voor de langoustinevisserij getoond.

Het ontwerp: 'Low topless langoustine/Nephrops trawl' vangt minder kabeljauw in de langoustinevisserij, maar het blijft probleem dat de kabeljauw naar beneden wil.

Het ontwerp: 'Vertical trouser trawl for separating cod from haddock and saithe' creëerde een toename van kabeljauw in het lagere compartiment, maar de rest van de ongewenst bijvangst nam af in de langoustine visserij.

Foto 6 In gesprek met de Zweedse onderzoekers van het Department of Aquatic Resources (SLU Aqua).

De afgeronde en lopende Nederlandse netinnovatieonderzoeken worden door Brita van den Dries-Trapman aan de Zweedse onderzoekers toegelicht. De informatie wordt aangevuld door de Nederlandse vissers en nettenmakers die zelf actieve deelnemers zijn in de verschillende onderzoeken. De onderzoekers en Zweedse PO-vertegenwoordigers die ook mee zijn nemen met interesse kennis van de Nederlandse onderzoeken. De Zweedse PO-voorman spreekt het voornemen uit om ook in de Zweedse context het SepNep te gaan uittesten. Op het idee van de WR 274 om in de langoustinevisserij met *fish herding lines* te werken (deze lijnen verjagen de vis voor het langoustinenet waardoor er minder maatse en ondermaatse vis wordt gevangen) reageert Peter

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

Olssen dat hij verwacht dat er meer langoustines gevangen zullen worden. Hiermee bevestigt hij de verwachting van de Nederlandse vissers en nettenmakers.

Zinvolle uitwisseling

Vanuit beide kanten wordt er positief gereageerd op elkaars ideeën en de betrokkenen van beide kanten zijn blij met de uitwisseling van elkaars netinnovaties. Geconcludeerd kan worden dat Zweden en Nederland veel van elkaar kunnen leren op het gebied van de langoustinevisserij. Wat de platvisvisserij betreft, heeft Zweden niet een vergelijkbare gerichte visserij op schol of tong. Waar het in Zweden van belang is om rondvis en platvis van elkaar te kunnen scheiden, staat Nederland voor de uitdaging om verschillende types platvis van elkaar te scheiden. Bijvoorbeeld schol en tong in de pulsvisserij of rog van schol, tarbot en griet in de gerichte visserij op schol.

Woensdagochtend: afsluitend gesprek en afscheid

Op woensdagochtend delen de deelnemers met elkaar in een eindgesprek de indrukken van de afgelopen dagen:

- In Zweden zijn ze op een zelfde manier aan de slag met het netinnovatie in de langoustinevisserij en lopen ze tegen vergelijkbare problemen aan.
- De vispromotie in Zweden is inspirerend en goed voor elkaar.
- De compensatie van netonderzoek op zee door vissers is goed geregeld met de garantiebesomming. De groep besluit de beleidsmaker die invulling geeft aan de 15 m uit het regeerakkoord voor visinnovatieonderzoek per brief te informeren over het Zweedse secretariaat voor selectieve visserij, als inspirerend voorbeeld waar Nederland mogelijk een voorbeeld aan kan nemen. De bemanning van een experimenterend schip moet niet lijden onder het onderzoek in de vorm van kosten, dit kan namelijk de uitkomsten van het onderzoek beïnvloeden omdat er minder motivatie is en mogelijk minder doorzettingsvermogen is om een ontwerp te laten slagen.
- Het *Swedish grid* wordt meer in de praktijk gebruikt dan van te voren door deelnemers verwacht. Enkele deelnemers zijn voornemens dit grid verder te ontwikkelen voor de Nederlandse praktijk, als extra optie naast het SepNep. Het *Swedish grid* kan in Nederland relevant zijn voor zowel de langoustine- als voor de garnalenvisserij. Van groot belang is om de juiste positie van het grid te bepalen. In Zweden wordt een metalen grid gebruikt. Dit in verband met de grote hoeveelheid stenen op de visgronden die een plastic grid makkelijk beschadigen en omdat het makkelijker te repareren is dan een plastic grid. In Nederland is een plastic grid mogelijk wel goed toe te passen.
- Het voorbeeld van het niet in gebruik nemen van het verbeterde *Swedish grid* laat zien hoe belangrijk regelgeving is voor het wel of niet in gebruik nemen van bepaalde selectievere vistuigen.
- Voor de meeste Nederlandse problemen in de gerichte platvisvisserij is in Zweden geen oplossing of voorbeeld te vinden dat kan leiden tot een oplossing. Mogelijk dat er voor het onder water vrij laten van wijting gekeken kan worden naar de Zweedse onderzoeken om rondvis van platvis te scheiden.
- De Zweedse aanvoersector bedient meer een markt waar versheid voorop staat terwijl de Nederlandse aanvoersector meer een bulkmarkt bedient, dat resulteert in een verschillend soort visserijgedrag.
- De groep constateert dat de Zweden goed voor hun bestanden zorgen en bespreekt dat het beter zou zijn als door Nederlandse vissers geen kreeftjes meegenomen worden met een

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

stukstal onder de 35 stuks per kilo. Maar hoe dit voor elkaar te krijgen? (suggesties die worden gedaan: elkaar erop aanspreken; Speciaal soort keurmerk wat het verhaal vertelt; PO-maatregel; Knop om bij de visserman; Een manier vinden om er zelf meer voordeel uit te halen.)

Voor vertrek naar de luchthaven bedanken de Nederlanders de Zweden voor hun gastvrijheid en wordt vanuit beide kanten benadrukt dat het een interessante, relevante uitwisseling was die voor herhaling vatbaar is, volgende keer in Nederland.

Foto 7 Groepsfoto met alle Nederlandse deelnemers en drie Zweedse visserijvertegenwoordigers.

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund

Appendix: deelnemers aan de reis

Achternaam	Voornaam	Organisatie	Visserij
de Visser	Adriaan	WR 108	Noorse kreeft
Kraak	Dirk	BRA 5/BRA 7	Noorse kreeft/tong
Zomerdijk	John Mark	WR 274	Noorse kreeft
van Eekelen	Kees	WR 189	Noorse kreeft
ten Bokkel	René	N 350	Noorse kreeft
Lokker	Arie	CIV Westvoorn	Flyshoot/scholvisserij
Trapman	Brita	Nederlandse Vissersbond	Projectleider en reisleider
van Wijck	Charles	CIV Den Oever	Noorse kreeft
Meijer	Dries	NG 21	Noorse kreeft
van Linden	Eric	Rederij Jaczon	Scholvisserij/flyshoot/tongvisserij
Landstra	Florian	Nederlandse Vissersbond	Vervangend projectleider
Vlaming	Jaap	Visserijconsultant (nettenmaker)	Noorse kreeft/tongvisserij
Snoek	Jacob	Nederlandse Vissersbond	Projectmedewerker
van Rijswijk	Sander	CIV Den Oever (nettenmaker)	Noorse kreeft/tongvisserij

Het project *Netinnovatie Kottervisserij deel 2 is een initiatief van de Nederlandse Vissersbond namens de kottersector met steun uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) en het wordt uitgevoerd in samenwerking met vissers, nettenmakers en onderzoekers van Wageningen Marine Research en het ILVO.*

European Union, European Maritime and Fisheries Fund